

УДК 341.4:343.37(510)

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.4.19>

КИТАЙСЬКА МОДЕЛЬ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РЕЖИМ ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ: АСИМЕТРИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ЧИ НОРМАТИВНА АЛЬТЕРНАТИВА?

Літкевич В.С.,

кандидат юридичних наук,

Університет Мангайма,

Федеративна Республіка Німеччини

Funded by the Deutsche Forschungsgemeinschaft (

DFG, German Research Foundation) – Projektnummer: 544729875

ORCID: 0000-0001-9197-9215

e-mail: volodymyr.litkevych@uni-mannheim.de

Літкевич В.С. Китайська модель протидії корупції та глобальний режим протидії відмиванню коштів: асиметрична інтеграція чи нормативна альтернатива?

У статті здійснено теоретико-порівняльний аналіз антикорупційної моделі Китайської Народної Республіки (далі – КНР) у контексті глобального антикорупційного режиму та режиму протидії відмиванню коштів (далі – ПВК), інституційно сформованих на основі Конвенції ООН проти корупції (далі – UNCAC) і міжнародних стандартів ФАТФ. Концептуальною основою дослідження є критичне осмислення ліберальної презумпції глобального антикорупційного режиму, відповідно до якої ефективність протидії корупції детермінується інституційною незалежністю правоохоронних органів, верховенством права, прозорістю та підзвітністю публічної влади. Обґрунтовується, що практичний досвід КНР ставить під сумнів універсальність цієї передумови.

На основі аналізу еволюції китайської антикорупційної політики з початку 2000-х років до періоду оцінювання ФАТФ 2019 року простежено трансформацію моделі від політично централізованого, переважно репресивного механізму забезпечення партійної дисципліни до фінансово орієнтованої системи, інтегрованої у глобальну архітектуру ПВК. Особливу увагу приділено показникам кримінального переслідування, конфіскації та репатріації активів як індикаторам результативності. Встановлено, що високий рівень операційної результативності не супроводжується повною імплементацією ліберально-інституційної моделі та не трансформує глобальний режим, а функціонує в його межах шляхом селективної інтеграції.

Звернуто також увагу на високий рівень інтегрованості КНР у глобальну антикорупційну та ПВК архітектуру. Це проявляється в участі у ключових міжнародних форматах – UNCAC, мережі ФАТФ (через APG), Антикорупційній робочій групі G20, регіональних ініціативах Азійського Банку Розвитку та ОЕСР для Азійсько-Тихоокеанського регіону, а також у розгалуженій системі двосторонніх договорів про екстрадицію та взаємну правову допомогу. Ратифікація UNCAC у 2006 р. та проходження процедур міжнародного моніторингу засвідчили формальну відповідність китайської моделі базовим стандартам глобального антикорупційного режиму. Водночас міжнародна антикорупційна політика КНР позначена нормативними суперечностями: поряд з активною участю у багатосторонніх механізмах співпраці зберігається обмежена готовність до повної криміналізації підкупу іноземних посадових осіб та використання антикорупційних інструментів у контексті внутрішньополітичної стабілізації.

Доведено, що китайська модель функціонує в межах чинного міжнародного режиму, здійснюючи вибіркову імплементацію його стандартів без демонтажу централізованої політичної архітектури. Це дає підстави інтерпретувати глобальний антикорупційний режим не як механізм нормативної уніфікації, а як багаторівневу конструкцію, що допускає асиметричну інтеграцію та функціональну еквівалентність різних інституційних форм. У порівняльному вимірі китайський досвід розглянуто як окремих тип інституційної конфігурації всередині глобальних

антикорупційної та ПВК систем. Зроблено висновок, що фінансова ефективність не є автоматично похідною від ліберальної інституційної моделі, однак довгострокова стійкість і міжнародна довіра залежать від поєднання результативності з гарантіями правової легітимності.

Ключові слова: протидія корупції; Китайська Народна Республіка (КНР); Конвенції ООН проти корупції; ФАТФ; конфіскація активів; повернення активів; транснаціональний правопорядок; верховенство права; протидія відмиванню коштів (ПВК).

Litkevich V.S. The Chinese model of anti-corruption and the global anti-money laundering regime: asymmetric integration or a regulatory alternative?

The article provides a theoretical and comparative analysis of the anti-corruption model of the People's Republic of China (hereinafter referred to as the PRC) in the context of the global anti-corruption regime and the anti-money laundering regime (hereinafter referred to as AML), institutionally formed on the basis of the UN Convention against Corruption (hereinafter referred to as UNCAC) and FATF international standards. The conceptual basis of the study is a critical reflection on the liberal presumption of the global anti-corruption regime, according to which the effectiveness of combating corruption is determined by the institutional independence of law enforcement agencies, the rule of law, transparency, and accountability of public authorities. It is argued that the practical experience of the PRC calls into question the universality of this premise.

Based on an analysis of the evolution of Chinese anti-corruption policy from the early 2000s to the 2019 FATF assessment period, the transformation of the model from a politically centralized, predominantly repressive mechanism for ensuring party discipline to a financially oriented system integrated into the global AML architecture is traced. Particular attention is paid to indicators of criminal prosecution, confiscation, and repatriation of assets as indicators of effectiveness. It has been established that a high level of operational effectiveness is not accompanied by the full implementation of a liberal-institutional model and does not transform the global regime, but functions within its boundaries through selective integration.

Attention is also drawn to the high level of integration of the PRC into the global anti-corruption and AML architecture. This is manifested in its participation in key international formats – UNCAC, the FATF network (through APG), the G20 Anti-Corruption Working Group, regional initiatives of the Asian Development Bank and the OECD for the Asia-Pacific region, as well as in a ramified system of bilateral treaties on extradition and mutual legal assistance. The ratification of UNCAC in 2006 and the completion of international monitoring procedures confirmed the formal compliance of the Chinese model with the basic standards of the global anti-corruption regime. At the same time, China's international anti-corruption policy is marked by regulatory contradictions: alongside active participation in multilateral cooperation mechanisms, there remains limited willingness to fully criminalize bribery of foreign officials and to use anti-corruption tools in the context of domestic political stabilization.

It has been proven that the Chinese model functions within the existing international regime, selectively implementing its standards without dismantling the centralized political architecture. This gives grounds to interpret the global anti-corruption regime not as a mechanism of normative unification, but as a multi-level structure that allows for asymmetric integration and functional equivalence of different institutional forms. In comparative terms, the Chinese experience is considered as a separate type of institutional configuration within the global anti-corruption and AML systems. It is concluded that financial efficiency is not automatically derived from a liberal institutional model, but long-term stability and international trust depend on a combination of effectiveness and guarantees of legal legitimacy.

Key words: anti-corruption; People's Republic of China (PRC); United Nations Convention against Corruption (UNCAC); FATF; asset confiscation; asset recovery; transnational legal order; rule of law; anti-money laundering (AML).

Постановка проблеми. Глобальний антикорупційний режим, сформований на основі UNCAC та стандартів ФАТФ, ґрунтується на ліберальній презумпції, відповідно до якої ефективність боротьби з корупцією та злочинами, що приносять дохід, залежить від інституційної та процесуальної незалежності правоохоронних органів, прозорості фінансової системи та дотримання принципу верховенства права. У межах цієї нормативної логіки результативність антикорупційної політики безпосередньо пов'язується з інституційною спроможністю держав, міжнародним

співробітництвом, технічною допомогою, дотриманням принципів належного врядування, прозорості й відповідальності, а також залученням громадянського суспільства до запобігання та протидії корупції [1, р. 5-6].

Водночас практичний досвід КНР ставить під сумнів зазначену презумпцію. Йдеться не про часткове відхилення від загальної моделі, а про іншу конфігурацію співвідношення між політичною централізацією та фінансовою ефективністю. Починаючи з 2000-х років антикорупційна політика КНР функціонувала як інструмент внутрішньопартійного контролю та забезпечення режимної стабільності. Відсутність інституційної незалежності правоохоронних органів, обмежена прозорість процедур та підвищений рівень репресивності не стали перешкодою для формування масштабної практики кримінального переслідування, притягнення до відповідальності та вилучення незаконно набутих активів.

Подальша інтеграція КНР до глобальної системи ПВК не спричинила демонтажу цієї політичної архітектури. Натомість відбулася селективна адаптація міжнародних стандартів: фінансові механізми контролю, конфіскації та повернення активів були інституційно посилені, тоді як партійно централізований характер національної системи збережено. Дані щодо масштабів конфіскації та транснаціональної репатріації активів свідчать про високий рівень фінансової результативності за відсутності повної імплементації ліберально-інституційної моделі.

За таких умов постає наукова проблема, що виходить за межі суто аналізу особливостей національної системи протидії корупції КНР. Якщо держава здатна забезпечувати значний рівень виявлення, переслідування та вилучення корупційних доходів у межах політично централізованої системи, то чи є інституційна автономія та процедурна лібералізація необхідними передумовами антикорупційної ефективності, чи вони виступають переважно нормативними очікуваннями транснаціонального правопорядку?

У ширшій теоретичній перспективі це питання стосується природи самого глобального антикорупційного режиму: чи є він режимом нормативної уніфікації, що передбачає конвергенцію до ліберальної моделі, чи багатопаровою конструкцією, яка допускає асиметричну інтеграцію та функціональну еквівалентність різних інституційних форм. Китайський випадок вказує на можливість другої інтерпретації — існування режиму, в межах якого фінансова ефективність може співіснувати з політично централізованою владною структурою.

Таким чином, **мета дослідження** полягає у переосмисленні теоретичної передумови глобального антикорупційного режиму — з'ясуванні, чи є такі нормативно-структурні елементи ліберальних правових систем, як верховенство права, незалежність суду, індивідуальна кримінальна відповідальність, прозорість і підзвітність, розмежування політики та права, емпірично необхідною умовою антикорупційної ефективності, чи ж вони залишаються нормативним стандартом, який не завжди детермінує фактичну результативність функціонування системи.

Стан опрацювання проблематики. Проблематика протидії корупції в КНР певною мірою висвітлена в українській юридичній літературі, зокрема у працях В.В. Нонік, М. Гадзана, А. Домашенка, О.В. Ілляшенка, А.І. Луба, В.М. Соловйова та інших дослідників. Для зазначених праць характерним є переважання описового аналізу окремих інструментів антикорупційної політики та ролі партійних органів у її реалізації. Водночас питання інтеграції китайської моделі до глобальної системи ПВК і співвідношення її інституційних механізмів із міжнародними стандартами UNCAC та ФАТФ залишаються недостатньо розробленими.

У закордонній доктрині відповідні аспекти аналізувалися Т. Heberer, J.F. Tatrai, N. Schmidt, H. Hao, H. Ahlbrecht, M. Schlei, J. Postweiler, Yuen Yuen Ang, M. Manion, Samson Yuen, L. Yang, B. Milanovic, Yaoqi Lin та іншими авторами. Однак їхні дослідження зосереджені переважно на інституційних, політичних та соціально-економічних вимірах антикорупційної політики КНР.

Комплексний аналіз антикорупційної моделі КНР як складника та потенційного чинника трансформації глобальних антикорупційного та ПВК режимів потребує подальшого теоретичного осмислення, що й зумовлює актуальність цього дослідження.

Виклад основного матеріалу. Наприкінці ХХ століття міжнародна спільнота зіткнулася з глобальними наслідками корупції, які суттєво підривали міжнародну економіку, безпеку та розвиток країн, що розвивалися. В умовах зростання мобільності капіталу та лібералізації фінансових ринків національні механізми протидії корупції виявилися недостатніми для ефективного реагування на це явище. Водночас тогочасна міжнародна нормативна база була фрагментарною: регіональні документи — такі як Конвенція ОЕСР про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб (1997),

конвенції Ради Європи та інструменти Організації американських держав – охоплювали лише окремі аспекти проблеми й не забезпечували комплексного підходу.

Поєднання цих обставин, а також зростання тиску з боку громадянського суспільства створили передумови для ухвалення у 2003 році UNCAC – першого універсального міжнародного документа, який у єдиній нормативній рамці поєднав превенцію, криміналізацію, інституційне зміцнення, міжнародну співпрацю та повернення активів [1].

Конвенція стала нормативною основою формування сучасного міжнародного режиму протидії корупції, у структурі якого, за аналогією з режимом ПВК, охарактеризованим у праці Reuter & Truman (2004) [2, р. 4], доцільно виокремити два взаємопов'язані складники: превентивний та правозастосовний.

Превентивний компонент охоплює належне врегулювання процесів і процедур, покликаних мінімізувати ризики корупційних зловживань, тоді як правозастосовний включає визначення складів корупційних злочинів, механізми їх розслідування, кримінального переслідування, покарання та конфіскації активів.

Поряд із юридичними інструментами та інституційними механізмами реалізації цього режиму вагоме значення для забезпечення його ефективності мають неправові форми міжнародного впливу. До них належать глобальні індекси та рейтинги, умови надання міжнародної технічної допомоги, журналістські розслідування, а також діяльність інститутів громадянського суспільства, які через механізми публічної оцінки, репутаційного тиску та інформаційної прозорості опосередковано впливають на поведінку держав і сприяють імплементації антикорупційних стандартів [3, р. 1].

Національні держави реагують на ці стимули під впливом низки факторів: економічних (потреба в інвестиціях і зниженні транзакційних витрат), політичних (необхідність відновлення довіри громадян і зміцнення легітимності інститутів), а також безпекових (зв'язок корупції з організованою злочинністю, тероризмом та відмиванням коштів).

У цьому контексті 40 Рекомендацій ФАТФ інтегрують антикорупційний вимір у ширшу архітектуру ПВК, з огляду на те, що корупція виступає одним із ключових предикатних злочинів для злочину відмивання. Узгоджені міжнародні стандарти ПВК представляють вичерпну та послідовну систему заходів, які країни повинні імплементувати за допомогою заходів, адаптованих до конкретних обставин, а саме політичного режиму та моделі врядування [4, р. 7].

Узгоджені міжнародні стандарти та механізми зовнішнього тиску формують загальну нормативну рамку, у якій національні держави розвивають власні антикорупційні стратегії. Проте реалізація цих стандартів істотно відрізняється залежно від політичних інститутів, моделі врядування та внутрішніх пріоритетів конкретної країни.

КНР є показовим прикладом держави, що вибудувала специфічну, політично централізовану систему протидії корупції, яка водночас відображає вплив глобального антикорупційного режиму та має низку унікальних рис. Особливості китайської моделі обумовлені поєднанням політичної логіки однопартійної системи, пріоритетом соціальної стабільності, економічною трансформацією та прагненням інтегруватися у світову економіку, що вимагало підвищення прозорості та керованості інститутів, а також прагненням представити світові кращу модель управління, здатну контролювати та вирішувати небезпечні дисбаланси, спричинені ліберальним капіталізмом та недостатньо регульованими фінансами [5].

У цьому контексті національна система боротьби з корупцією в КНР сформувалася на перетині міжнародних вимог, внутрішніх політичних міркувань та потреб економічної модернізації, що дає можливість розглянути її як окремий, комплексний приклад імплементації глобальних антикорупційних стандартів у специфічних умовах авторитарного врядування.

КНР демонструє високий рівень міжнародної інтегрованості в антикорупційну архітектуру, яка проявляється в участі у її ключових інституційних форматах – UNCAC, мережі ФАТФ, Групі з антикорупції G20, регіональних ініціативах Азійського банку розвитку та ОЕСР для Азії й Тихоокеанського регіону, а також у широкій системі двосторонніх договорів про екстрадицію та правову допомогу. Водночас міжнародна антикорупційна політика КНР характеризується суттєвими нормативними суперечностями: від обмеженої готовності криміналізувати й переслідувати підкуп іноземних посадових осіб до використання антикорупційних інструментів як засобу політичного контролю й забезпечення внутрішньої стабільності режиму.

Китай ратифікував UNCAC у 2006 р. та пройшов процедури міжнародного моніторингу виконання її положень. За даними Індексу сприйняття корупції, що щорічно оприлюднюється Transparency International, позиція Китаю упродовж останніх двох десятиліть характеризується

відносною стабільністю в межах глобального рейтингу. Водночас зазначений індекс відображає рівень сприйняття корупції експертним середовищем і бізнес-спільнотою, а не фактичні показники поширеності корупційних правопорушень, у зв'язку з чим його дані можуть розглядатися лише як індикатор міжнародної оцінки динаміки антикорупційної політики КНР. У науковій літературі зазначається, що, попри збереження корупційних практик, довгострокова антикорупційна політика Китаю демонструє певну результативність, що пов'язується, зокрема, з приєднанням держави до міжнародних антикорупційних конвенцій та подальшими заходами з імплементації їхніх положень [6, р. 132-133].

КНР бере активну участь у діяльності Антикорупційної робочої групи G20, зокрема у розробленні документів стратегічного характеру, таких як High-Level Principles on Cooperation on Persons Sought for Corruption and Asset Recovery. У 2017 р. у Пекіні було створено G20 Anti-Corruption Research Center, діяльність якого спрямована на проведення навчальних програм та обмін досвідом для держав, що розвиваються.

КНР також є членом Asia/Pacific Group on Money Laundering (APG) та, відповідно, входить до глобальної мережі ФАТФ. Участь у цій мережі забезпечує інтеграцію антикорупційних заходів у ширший механізм протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму, що свідчить про включення китайської моделі до багаторівневої системи міжнародного фінансового комплаєнсу.

КНР має значну мережу двосторонніх договорів про екстрадицію та взаємну правову допомогу. Останні угоди, включаючи нові європейські та азійські напрямки, зміцнили можливості Китаю переслідувати корупційні правопорушення за кордоном [7].

Антикорупційна система Китаю на початку 2000-х

З початку 2000-х років система протидії корупції в КНР формувалася під впливом як внутрішніх структурних викликів, так і зовнішніх чинників, зокрема підготовки країни до вступу до World Trade Organization, а також усвідомлення значних економічних втрат, спричинених корупційними практиками.

За експертними оцінками, втрати для економіки Китаю коливалися в межах від 2% до 16% ВВП. Зокрема, економіст Morgan Stanley Dean Witter Енді Се оцінював вартість корупції на рівні 2–3% ВВП, тоді як професор Ху Анган (Університет Цінхуа, Пекін) визначав ці втрати у межах 13–16% ВВП; за його розрахунками, близько 15–20% коштів, спрямованих на реалізацію державних проєктів, фактично привласнювалися або використовувалися за нецільовим призначенням [8, р. 11].

Такий розрив в оцінках свідчить про складність емпіричного вимірювання масштабів корупції, однак підтверджує її сприйняття як системного економічного ризику, що став одним із чинників інституційного реформування антикорупційної політики держави.

Оголошена владою «війна з корупцією» супроводжувалася масштабними викриттями, але й надмірно репресивними практиками, включно із застосуванням смертної кари, що викликало критичні оцінки з погляду прав людини. Зростання кількості розслідувань (понад 45 тис. у 2000 р.) відобразило і масштаби проблеми, і прагнення влади продемонструвати жорстку реакцію [8, р. 11].

Ключовим інституційним актором залишалася Центральна комісія з дисципліни й інспекції КПК, яка поєднувала дисциплінарні та квазіслідчі повноваження. Відсутність її інституційної незалежності та прозорості відрізняла китайську модель від тенденції створення незалежних антикорупційних агенцій у державах Азійсько-Тихоокеанського регіону. Обмежені адміністративні реформи (спрощення процедур, запровадження тендерів у великих проєктах) лише частково знижували корупційні ризики. Громадянське суспільство залишалось слабким та контрольованим.

Станом на початок 2000 років антикорупційна система Китаю поєднувала політичну централізацію, високий рівень репресивності та вибірккову адміністративну модернізацію [9, с. 111-112]. Вона формувалася насамперед як інструмент забезпечення внутрішньої стабільності й легітимності керівної партії, а не як автономна, підзвітна суспільству антикорупційна інституційна модель.

Еволюція та результативність за оцінками ФАТФ (до 2019 р.). Подальший економічний розвиток Китаю і зростання залученості у глобальні фінансові потоки спричинили зміщення акцентів антикорупційної політики в бік механізмів фінансового контролю та правового регулювання. За оцінкою ФАТФ, станом на 2019 р. корупція увійшла до групи ключових предикатних злочинів поряд із незаконним залученням коштів, податковими злочинами, шахрайством, незаконними азартними іграми та наркаторгівлею. У 2013–2016 рр. за предикатні злочини було засуджено понад 2,6 млн осіб, що свідчить про посилення кримінальної політики у сферах, які генерують значні незаконні доходи. [10, р. 72].

На відміну від початку 2000-х, коли корупція сприймалася передусім як загроза політичній стабільності, до 2010-х років вона інституційно інтегрована у ширший режим боротьби зі злочинами, що приносять дохід, з акцентом на вилучення активів.

Важливою новацією стало формування інфраструктури повернення активів: у 2014–2016 рр. до Китаю було репатрійовано близько 8,64 млрд юанів із понад 90 юрисдикцій [10, р. 7]. Це контрастує з початком 2000-х, коли транснаціональний вимір корупції залишався переважно поза фокусом політики. Водночас ФАТФ фіксує серйозні виклики, пов'язані з підпільним банкінгом, зловживанням юридичними особами та дефіцитом прозорості бенефіціарної власності, що ускладнює відстеження і повернення активів.

Конфіскація активів як індикатор ефективності. Особливої уваги заслуговують дані ФАТФ щодо конфіскацій у справах про корупцію у 2013–2017 рр. Застосування трьох категорій конфіскації — інструментів злочину, безпосередніх доходів та еквівалентної вартості — дало змогу сформувати комплексну модель вилучення майна. Щодо корупції було здійснено 11 058 конфіскацій інструментів (на 2,1 млн юанів), 43 568 конфіскацій злочинних доходів (понад 20 млрд юанів) і 27 591 конфіскацію еквівалентної вартості (близько 9,048 млрд юанів), загалом 82 217 процедур у 71 048 провадженнях. У сукупності це понад 29 млрд юанів у справах про корупцію — результат, який свідчить про перехід від переважно репресивної до фінансово-інституційної моделі протидії [10, р. 83-85].

Протягом 2024 року, відповідно до звіту Центральної комісії з перевірки дисципліни Комуністичної партії КНР (Central Commission for Discipline Inspection) в рамках спеціальних кампаній розслідувано 360 транскордонних корупційних справ та відшкодовано збитки на суму 32,2 млрд юанів, репатрійовано 1597 втікачів та відшкодовано 18,28 млрд юанів незаконних активів. [11]

Експерти ФАТФ при цьому зауважують, що корупція, хоч і є одним із найсерйозніших злочинів Китаю, не демонструє негативного впливу на загальну ефективність системи ПВК. [8, р. 28] Це відрізняє сучасний стан від ситуації початку 2000-х, коли корупція сприймалася як загроза самому фундаменту політичної системи. Поступове інституційне зміцнення та розгортання фінансових механізмів дали змогу зробити боротьбу з корупцією більш структурованою та менше залежною від компанійного підходу.

Висновки. Порівняльний аналіз еволюції антикорупційної політики КНР з початку 2000-х років до періоду оцінки ФАТФ 2019 року свідчить про глибоку трансформацію моделі: від переважно політично репресивного механізму забезпечення партійної дисципліни — до фінансово орієнтованої системи, інтегрованої у глобальний режим ПВК. Ключовою ознакою цієї трансформації є зміщення акценту на інструменти фінансового розслідування, конфіскації та повернення активів як центральні елементи антикорупційної політики.

Китайський випадок демонструє, що високий рівень фінансової результативності — масштабні конфіскації, системна репатріація активів, інституціоналізація фінансового моніторингу — можливий і за відсутності ліберальної інституційної архітектури, заснованої на автономії антикорупційних органів, розвиненому громадянському контролю та повній процедурній прозорості. Таким чином, ефективність у вимірі вилучення незаконних доходів не є автоматично залежною від класичної моделі верховенства права у її ліберальному розумінні.

Водночас така модель не набуває універсалізованого характеру. Вона не формує альтернативного глобального антикорупційного режиму і не трансформує існуючу архітектуру UNCAC–ФАТФ. КНР функціонує в межах чинних міжнародних стандартів, адаптуючи їх до внутрішньої політичної логіки та застосовуючи вибіркочну інтеграцію у транснаціональні механізми співпраці. Йдеться не про ревізію глобального режиму, а про його асиметричне використання в інтересах національної стратегії розвитку та політичної стабільності.

У порівняльному вимірі китайська модель постає як окремий тип інституційної конфігурації всередині глобальної системи ПВК: поряд із ліберально-правовими моделями (ЄС, США) та змішаними адміністративними моделями вона репрезентує централізовану, партійно-інтегровану форму реалізації міжнародних стандартів. Її ефективність зумовлена концентрацією владних ресурсів і політичною волею, але обмежена дефіцитом незалежності, прозорості та процедурної передбачуваності.

Для держав, що перебувають у процесі інституційної трансформації, зокрема України, китайський досвід має значення не як нормативний зразок, а як порівняльний контраст. Він демонструє, що інтеграція у глобальну систему ПВК може здійснюватися різними інституційними

шляхами, однак довгострокова стійкість і міжнародна довіра залежать від поєднання фінансової результативності з гарантіями верховенства права. Саме це співвідношення між ефективністю та правовою легітимністю визначатиме майбутню архітектуру глобального антикорупційного та ПБК-режиму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. United Nations Convention Against Corruption : Convention of 31.10.2003. United Nations. New York, 2004. URL: https://www.unodc.org/documents/brussels/UN_Convention_Against_Corruption.pdf.
2. Reuter & Truman (2004), Chasing Dirty Money: The Fight Against Money Laundering. Washington, DC: Peterson Institute for International Economics. URL: <https://www.piie.com/bookstore/chasing-dirty-money-fight-against-money-laundering>.
3. Kelley J.G., Simmons B.A. The Power of Global Performance Indicators. Cambridge : Cambridge University Press, 2020. 450 p.
4. FATF (2012-2025), International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation, FATF, Paris, France, www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html.
5. Grünberg N. Party-state capitalism under Xi: integrating political control and economic efficiency. Merics – Mercator Institute for China Studies. 15 June 2021. URL: <https://merics.org/en/party-state-capitalism-under-xi-integrating-political-control-and-economic-efficiency>.
6. Jin J., Zou K. Implementing International Conventions against Corruption: China's Practice. *The Korean Journal of International and Comparative Law*. 2025. Vol. 13, No. 1. P. 131–169. URL: https://brill.com/view/journals/kjic/13/1/article-p131_8.xml.
7. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. Bilateral Treaties and Agreements (Extradition & MLA Treaties). URL: https://www.mfa.gov.cn/irs-c-web/search_eng.shtml.
8. Global Corruption Report 2001 / Transparency International; ed. by R. Hodess, J. Banfield, T.P. Wolfe. Berlin: Transparency International, 2001. 326 p. URL: https://files.transparencycdn.org/images/2001_GCR_Inaugural_EN.pdf.
9. Соловійов В.М. Протидія корупції та бюрократизму: досвід Китаю. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2011. Вип. 24. С. 108–116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2011_24_14.
10. FATF. Anti-money laundering and counter-terrorist financing measures – People's Republic of China: Fourth Round Mutual Evaluation Report. Paris: FATF, 2019. URL: <http://www.fatf-gafi.org/publications/mutualevaluations/documents/mer-china-2019.html>.
11. Li Xi. Report on the Work of the Central Commission for Discipline Inspection at the Fourth Plenary Session of the 20th CCDI. Xinhua News Agency. 27 February 2025. URL: <https://archive.ph/sBwtB#selection-24.0-445.143>.

Дата першого надходження рукопису до видання: 2.02.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.02.2026
Дата публікації: 5.03.2026

© Літкевич В.С., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0